

Kultuuriministri määruse „Laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetuse määramise tingimused ja kord“ seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel. Nimetatud sätte kohaselt kehtestab minister määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Laulu- ja tantsupidude traditsioon on kantud UNESCO suulise ja vaimse pärandi meistriteoste nimekirja. Kuigi üleriigilise laulu- ja tantsupeo vastu on väga suur huvi, puudub siiani süsteemne lähenemine pidude liikumise elujõulisuse tagamiseks. Laulu- ja tantsupeo liikumine tugineb seni ajani suuresti juhendajate pühendumusele, mida sageli paraku piisavalt ei väärtustata. Noori kutse ei motiveeri, üle poole juhendajatest hakkavad lähiaastatel pensionile suunduma ning kollektiivid ei ole jätkusuutlikud. Juhendajate kehvale materiaalsele kindlustatusele on juhendajate esindusorganisatsioonid aastaid riigi tähelepanu juhtinud.

Olukorra täpseks kaardistamiseks tegid Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, Eesti Kooriühing ning Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts Mõttekoja Praxis abiga ning Kultuuriministeeriumi toetusel uuringu, et saada ülevaade kollektiivide ja kollektiivjuhtide reaalsest majanduslikust olukorrast ja sotsiaalsetest garantiidest. Uuringu tulemusi esitleti 30. septembril 2019.

Kinnitust leidis tõsiasi, et kollektiivide juhendajad on sageli alatasustatud ning neil ei ole võimalik põhitööna juhendamisele keskenduda isegi siis, kui selleks on soov ja vajalik ettevalmistus. Uuringu kokkuvõtte ütleb muu hulgas järgmist:

- juhendajate põud terendab juba nähtavas tulevikus. 35% juhendajatest on 54-aastased ja vanemad, alla 35-aastaseid on vaid 15%;
- kollektiivi juhendamine on kõrvaltöö 90% juhendajatest (Eestis keskmiselt on kõrvaltöö osakaal 6%) hoolimata sellest, et 55% on olemas erialane kõrgharidus. Eesti keskmise palga saamiseks peaksid naised juhendama keskmiselt 10 kollektiivi, mehed 6,5. Need andmed näitavad, et juhendamisele kui põhitööle ei ole võimalik keskenduda, isegi kui selleks on huvi olemas;
- kõige suurem osa juhendajatest (36%) saab töötasuna 51 kuni 100 eurot (neto) keskmiselt 18 töötundi eest kuus;
- juhendajate hõivemustri tõttu on nende sotsiaalkaitse ebakindel. Kuna valdkonnas kasutatakse suuresti võlaõiguslikke lepinguid (32%) või tähtajalisi töölepinguid (22%)¹, ei ole tagatud juhendajate suvepuhkus, lähetused, lapsetoetus, pension jms. See mõjutab inimeste karjäärivalikuid ning pidurdab juhendajate vajalikku järelkasvu.

¹ Töölepingute osakaal on 62% (sellest 40% on tähtajatud ja 22% tähtajalised).

Kultuuriministeerium palus laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide esindusorganisatsioonidel teha oma ettepanek selle kohta, milline võiks välja näha riigipoolne toetusmeede, et laulu- ja tantsupeoliikumise kestlikkus säilitada. Ülesande täitmiseks moodustasid esindusorganisatsioonid töögrupi, kuhu kuulusid Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, Eesti Kooriühingu, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi, Eesti Koorijuhtide Liidu ja Eesti Muusikaõpetajate Liidu esindajad.

Töögrupp esitas Kultuuriministeeriumile põhjaliku laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate palgatoetuse meetme ettepaneku, mille koostamisel võeti eeskujuks spordivaldkonnas edukalt toimiv treenerite tööjõukulude toetuse süsteem. Kultuuriministeerium toetas ettepanekus toodut ja see oli alus valitsuskabineti memo väljatöötamisel.

Laulu- ja tantsupidude kollektiivide juhendajate palgatoetuse meetme eesmärgid ja põhimõtted kiideti heaks **valitsuskabineti 6. augusti 2020 nõupidamisel**. Rahvakultuuri kollektiivide juhendajate palgatoetuse ettepanek lähtub kultuuripoliitika põhialustest aastani 2020 ja valitsuse tegevusprogrammist, et tagada Eesti laulu- ja tantsupeotraditsiooni ning rahvakultuuri jätkumine. Toetuse eesmärk on, et rahvakultuuri kollektiivi juhendajale on tagatud stabiilne sissetulek, mis on võrdne riigi kultuuritöötaja palgaga.

Muudatus mõjutab otseselt ligikaudu 2000 juhendajat ja 100 000 rahvakultuuri harrastajat üle Eesti. Kaudselt mõjutab laulu- ja tantsupidude traditsioon kõiki Eesti elanikke ja külalisi.

Toetusmeetme suurus on 2021. aastal koos menetluskuludega 2,7 miljonit eurot.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud töögrupp, kuhu kuulusid Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna rahvakultuurinõunik Eino Pedanik (eino.pedanik@kul.ee, 628 2227), õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225), õigus- ja varahaldusosakonna õiguse peaspetsialist Andrea Kivi (andrea.kivi@kul.ee, 628 2231), finantsosakonna finantsnõunik Siiri Saarmann (siiri.saarmann@kul.ee, 628 2243), Eesti Rahvakultuuri Keskuse toetusmeetmete osakonna juhataja Margit Salmar ning Eesti Kooriühingu, Eesti Koorijuhtide Liidu, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad.

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Kultuuriministeeriumi kantselei sekretär-keeletoimetaja Anni Viirmets (anni.viirmets@kul.ee, 628 2220).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu väljatöötamisel on aluseks võetud valdkonna esindusorganisatsioonide töögrupi ettepanek laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate palgatoetuse meetme kohta. Ettepanekus toodud selgitusi on kasutatud selles seletuskirjas.

Eelnõu koosneb 17 paragrahvist.

Eelnõu § 1 määratleb **määruse reguleerimisala**. Määrusega kehtestatakse laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate **harrastuskollektiivide** (edaspidi *kollektiiv*) juhendamise vahetult seotud isiku või isikute (edaspidi *juhendaja*) tööjõukulu toetuse (edaspidi *toetus*) määramise tingimused, sh nõuded kollektiivile ja juhendajale, kollektiivi juhendamise tasule ning toetuse suurus, selle jaotamise, tagasimaksmise ja tagasinõudmise kord.

Määruse väljatöötamisel on eeskujuks võetud kultuuriministri 26. novembri 2014 määrusega nr 9 kehtestatud „Treeneri tööjõukulu toetuse määramise tingimused, sealhulgas nõuded spordialaliidule, spordiklubile ja spordikoolile ning selle omaosalusele, treeningrühmale ja treenerile, ning toetuse suuruse, jaotamise, tagasimaksmise ja tagasinõudmise kord“².

Eelnõu § 2 sätestab **toetuse eesmärgi**. Toetuse andmise eesmärk on toetada kollektiive töölepingu alusel töötavate juhendajate tööjõukulude katmisel. Toetuse andmise tulemusena on tagatud juhendajale tänapäeva ootustele vastav töötasu, sotsiaalsed garantiid ning laulu- ja tantsupeoliikumise protsessi jätkusuutlikkus (eelnõu § 2).

Toetusprogrammi eesmärk on laulu- ja tantsupeo jätkusuutlikkuse tagamine, sest see loob tööandjatele võimaluse taotleda toetust juhendajate töötasu tõstmiseks. Toetuse andmise soovitud tulemus on olukord, kus võimalikult paljudele juhendajatele on tagatud senisest õiglasem ja tänapäeva ootustele vastav töötasu ning töölepingust tulenevad sotsiaalsed garantiid. See võimaldab omakorda suuremal hulgal juhendajatel keskenduda juhendamisele kui põhitööle ja tagada laiemas mõttes professionaalide pealekasv.

Määruse § 3 kohaselt täidab toetuse määramise, jaotamise ja tagasinõudmise ülesannet **Eesti Rahvakultuuri Keskus** (edaspidi *toetuse andja*). Eesti Rahvakultuuri Keskus oli ka COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks ette nähtud laulu- ja tantsupeo liikumises osalevate kollektiivide toetusmeetme menetleja³.

Eelnõu § 4 sätestab **nõuded kollektiivile** toetuse saamiseks.

Nõuded kollektiividele on suuresti üle võetud laulu- ja tantsupeo protsessis osalevate kollektiivide tegevustoetuste programmist⁴ (rakendaja Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA) ja selle alusel igal aastal välja antud dokumendist⁵, mis sätestab programmi tingimused.

Lõike 1 kohaselt on kollektiiv Eestis alaliselt ja regulaarselt ning planeeritult tegutsev ja iseseisvalt esinev koor, rahvatantsurühm, rahvamuusikakollektiiv, puhkpilli-, sümfoonia-, sümfoniett- või

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/105052020021>

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/115052020013>

⁴ <https://sa.laulupidu.ee/wp-content/uploads/2015/01/LTP-TTP-KINNITATUD-STATUUT-mai-2012.pdf>

⁵ http://errs.ee/public/LTP_tegevustoetuste_programmi_tingimused_2019_2020_3.pdf

keelpilliorkester, kes on osalenud toetuse taotlemisele eelnenud noorte või üldlaulu- ja tantsupeol või nende ettevalmistusprotsessis või maakondlikul laulu- ja tantsupeol või valdkondlikul liigipeol.

Toetussüsteem on loodud vaid sellistele Eestis alaliselt tegutsevatele kollektiividele, kes tegutsevad järjepidevalt ja stabiilselt. Kollektiiv tegeleb põhitegevusena repertuaari õppimise ja selle esitamisega.

Laulu- ja tantsupidu hõlmab traditsiooniliselt Eesti üldlaulu- ja tantsupidu ning Eesti noorte laulu- ja tantsupidu. Eestis toimub kümne aasta jooksul neli üleriigilist laulu- ja tantsupidu:

- kümnendi 2. ja 7. aastal noorte laulu- ja tantsupidu;
- kümnendi 4. ja 9. aastal üldlaulu- ja -tantsupidu.

Toetuse saamiseks peab kollektiiv olema osalenud toetuse taotlemisele eelnenud noorte või üldlaulu- ja tantsupeol või nende ettevalmistusprotsessis. Noortekollektiivide jaoks on selleks osalemine toetuse taotlemisele eelnenud noorte laulu- ja tantsupeol või selle ettevalmistusprotsessis ning täiskasvanute kollektiivide jaoks osalemine toetuse taotlemisele eelnenud üldlaulu- ja tantsupeol või selle ettevalmistusprotsessis. Ettevalmistusprotsessis osalemine tähendab, et kollektiiv on osalenud vähemalt ühes laulu- või tantsupeo eelproovis. See näitab, et kollektiiv on avaldanud soovi ning teinud pingutusi, et laulu- ja tantsupeol osaleda.

Lisaks eelnimetatud pidudele on kollektiivil võimalus osaleda teistel laulu- ja tantsupeoprotsessi toetavatel valdkondlikel sündmustel, nagu maakondlikud laulu- või tantsupeod või laulupäevad (nt Järvamaa laulupidu, Harjumaa laulupidu), regionaalsed või piirkondlikku eripära kandvad laulu- ja tantsupeod (nt Uma pido, Mulgi pido, Peipsi-äärsete maakondade laulupidu, Kagu-Eesti tantsupidu), valdkondlikud liigipeod (nt segakooride laulupäev, mees- ja poistekooride laulupäev, laste laulupidu Luunjas, Meeste tantsupidu, Naiste tantsupidu, Pillipidu). Sellistel pidudel osalemist saab tõendada korraldaja väljastatud osalejate nimekirja, sertifikaadi, diplomiga vms.

Lõike 2 kohaselt on kollektiiv tegutsenud vähemalt ühe hooaja. Hooaja all mõistetakse perioodi septembrist või oktoobrist mai või juunini. Kui kollektiivi tegutsemise ajal ei ole lõikes 1 sätestatud üritust toimunud, on vastaval kollektiivil hooajaliste tegevuste ja väljunditega tegevuskava ja see esitatakse toetuse taotlemisel taotluse juurde.

Lõige 3 sätestab miinimumnõuded kollektiivide koosseisudele. Kollektiiv koosneb liikmetest ning igale kollektiivi liigile on määratud minimaalne liikmete arv, millele kollektiiv peab vastama, et tegemist oleks elujõulise kooslusega, kes saaks laulu- ja tantsupeoliikumisse panustada.

Lõikes 4 sätestatakse kollektiivi proovitegevusele miinimumaeg, mis peab olema saavutatud, et toetuse saamiseks kvalifitseeruda. Kollektiivi miinimumkoormus on kaks kontakttundi (tööaeg, millal kollektiivi juhendaja teeb kollektiiviga proovi) ühes nädalas või 24 kontakttundi kolmekuulise perioodi jooksul. **Ühe kontakttunni pikkus on 45 minutit**, mis teeb kollektiivi miinimumtööajaks (kumulatiivselt proovidele kulunud aeg) ühes nädalas 90 minutit. Väiksema töökoormusega tegutsev kollektiiv kvalifitseerimistingimustele ei vasta. Kaks kontakttundi nädalas on minimaalne aeg, et oleks võimalik elujõuliselt tegutseda ning laulu- ja tantsupeoliikumisse panustada. Tavaliselt töötavad kollektiivid vähemalt 120 minutit ehk 2,5 kontakttundi ühes nädalas.

Võimalus on jäetud ka sellistele kollektiividele, kes tegutsevad küll regulaarselt, kuid mitte igal nädalal. Näiteks õppelaagrite formaadis, kus kogunetakse näiteks kaks korda kuus ning tööaeg on korraga selle võrra pikem. Seega on üldiseks kriteeriumiks, et kvalifitseerimistingimustele vastab kollektiiv, mis töötab 24 kontakttundi ehk 18 astronoomilist tundi kolmekuulise perioodi jooksul.

Lõike 5 kohaselt peab kollektiivi juhendajaga olema sõlmitud **tööleping**. Samamoodi on kehtestatud ka treenerite toetusmeetmes. Töölepingu alusel töötamine tagab juhendajale vähemalt kord kuus töötasu maksmise, õiguse iga-aastasele puhkusele ja muud sotsiaalsed garantiid, mistõttu on põhjendatud eelistada toetuse määramisel tööandjaid, kes on valmis omalt poolt seda kõike pakkuma. Töölepingute sõlmimine juhendajatega annab juhendaja erialale eelduslikult ka kindlama positsiooni ühiskonnas, mis on ameti väärtustamiseks laiemaltki oluline.

Lõike 6 kohaselt saab toetust taotleda juriidiline isik (nii eraõiguslik kui ka avalik-õiguslik, nt kohaliku omavalitsuse üksus või Tartu Ülikool) või kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutus või ametiasutuse hallatav asutus (nt munitsipaalkool, huvikool, rahvamaja) või Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas tegutsev kool, kellel on kollektiivi juhendajaga kehtiv tööleping (edaspidi *taotleja*)

Tavaliselt tegutsevad kollektiivid mittetulundusühingutena või kohaliku omavalitsuse ametiasutuse hallatava asutuse all (nt rahvamajad, külaseltsid, koolid, huvikoolid). Toetust ei saa selle sätte kohaselt küsida valitsusasutused ja riigiasutused. Erandiks on riigigümnaasiumid (Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavad riigikoolid), mille koosseisus tegutsevate kollektiivjuhtidele palgatoetuse osaliseks kompenseerimiseks on võimalik toetust taotleda. On väga oluline, et riigigümnaasiumites tegutseksid laulu- ja tantsupeoliikumises osalevad kollektiivid ning seetõttu on tähtis juhendamist ka toetada.

Seega, toetuse taotleja ja toetuse saaja on juhendaja tööandja, kes on otsene toetuse saaja. Toetus ise on sihtotstarbeline ehk seda saab tööandja kasutada vaid juhendajale töötasu maksmiseks.

Lõigete 9–10 eesmärk on eraldada toetust vaid nendele juriidilistele isikutele, kellel ei ole riiklikke võlgnevusi ning kes on eelmise aasta majandusaasta aruande õigel ajal esitanud. Selle nõudega kindlustatakse, et toetussummat ei saaks isikud, kellel on finantsdistipliiniga probleeme. Samuti suunab see toetuse sihtgrupiks olevaid organisatsioone oma administratiivseid kohustusi korrektselt täitma. Sarnane reegel on ka treenerite tööjõukulude toetusprogrammis.

Eelnõu § 5 sätestab **nõuded juhendajale** toetuse saamiseks.

Kollektiivi juhendaja peab omama erialast kutset, mis vastab selle kollektiivi liigile, keda ta juhendab. § 5 lõike 2 kohaselt on koorijuhil koorijuhi kutse, puhkpilliorkestri juhil on puhkpilliorkestri juhi kutse ja rahvatantsurühma juhendajal on tantsuspetsialisti kutse kutseseaduse tähenduses.

Kutsestandard on praegu kehtestatud koorijuhtidel, tantsuspetsialistidel ja puhkpilliorkestri juhtidel⁶. Erialadel, millel puudub SA Kutsekoda kinnitatud kutsestandard, kuid millele vastavat liiki kollektiiv laulu- ja tantsupeoliikumises osaleb, tõendab toetuse saamiseks vastavust vastava eriala katusorganisatsioon. Praegu on nendeks sümfoonia-, sümfoniett- ja keelpilliorkestri dirigendid, keda koondav erialaliit on Eesti Sümfooniaorkestrite Liit, ning rahvamuusikakollektiivide juhendajad, keda koondab erialaliit Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts. Kutsetunnistuse või katusorganisatsiooni kinnituskirjaga kutsestandardi puudumisel tagatakse kontroll, et juhendajal on piisav ettevalmistus erialase töö tegemiseks. Toetusmeetmega ei piirata toetuse eraldamist kutsetunnistuse taseme põhiselt, st kutsetunnistuse konkreetne tase ei ole toetuse määramisel oluline.

Lõike 4 kohaselt peab juhendajaga olema sõlmitud tööleping vähemalt taotletava toetuse perioodiks (**kalendriaastaks**). Eesmärk on ühelt poolt soodustada juhendajatega pikemaajaliste lepingute sõlmimist ning teiselt küljest on see tähtis toetuse jagamise loogikast lähtudes – toetust on planeeritud arvestada kalendriaasta põhiselt ja toetusmeetme korraldajal peab olema kindlus, et selleks perioodiks on kollektiivil olemas konkreetne juhendaja. Sellest tuleb ka loogika, et toetust ei ole võimalik taotleda lühemaks perioodiks kui kogu kalendriaasta. Selliseid potentsiaalseid taotlejaid, kes võiksid toetust soovida lühemaks perioodiks, tõenäoliselt ei ole ja samuti selliseid taotlejaid ei soovita, sest toetust soovitakse eraldada kollektiividele, kes tegutsevad pikka aega (ilma perspektiivita aasta möödudes (või varem) tegevus lõpetada). Juhul, kui toetusperioodi jooksul juhendaja teatud põhjusel vahetub, on võimalik võtta tööle uus juhendaja, kellega sõlmitud leping peab samuti olema tähtajaga, mis ei ole varasem, kui toetusperioodi lõppaeg (lg 5). Sarnast kohustust on rakendatud ka treenerite tööjõukulude toetusmeetmes ehk nõutud on vähemalt toetusperioodiks sõlmitud tööleping. Eeldatakse, et enamasti sõlmitakse juhendajaga tähtajatu tööleping.

Juhul, kui juhendaja on tööandja juures tööl ka muude kohustuste täitmiseks (nt tööandja on kool ja juhendaja töötab ka õpetajana), on võimalik need eri tööülesanded ühes lepingus vormistada.

Lõike 4 teine lause annab võimaluse sõlmida lühema tähtajaga lepinguid juhul, kui see on sõlmitud teise juhendaja (põhitöötaja) asendamiseks. Sellisel juhul peab kollektiivil olema põhitöötajaga kehtiv tööleping. Sellised asendamise perioodiks sõlmitud lepingud sõlmitakse näiteks põhitöötaja haigusperioodiks, vanemapuhkuse perioodiks või muul põhjusel põhitöötaja asendamiseks.

Eelnõu § 6 sätestab juhendamise tasu ja toetuse suuruse.

Tasu suuruse miinimummääraks võetakse kehtiv Teenistujate Ametiliitude Keskorganisatsiooni (TALO) ja Kultuuriministeeriumi vahel sõlmitud kokkulepe kultuuritöötaja töötasu kohta.

Lõike 1 kohaselt makstakse toetust juhul, kui taotleja maksab taotletava toetuse perioodil juhendajale vähemalt Kultuuriministeeriumi ja TALO vahel kokku lepitud kultuuritöötaja brutotöötasu alammäära (praegu 1300 eurot) ja juhendaja täiskoormuse (84 kontakttundi) jagamisel saadud kontakttundi tasu, millele lisanduvad sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks. Seega on

⁶ Seisuga 05.01.2021 on 102 kutsega koorijuhti, 185 tantsuspetsialisti, 31 puhkpilliorkestri juhti.

arvutuse kohaselt brutotöötasu ühe kontakttunni kohta 15,5 eurot, millele lisanduvad sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.

Täiskohaga töö tähendab kollektiivi juhtimise puhul **20 kontakttundi nädalas (ehk 84 kontakttundi kuus)**. Kontakttund tähendab tööaega, kui juhendaja on kollektiiviga n-ö kontaktis ehk teeb kollektiiviga reaalselt tööd (proovi). Ka treenerite tööjõukulu toetusmeetmes arvestatakse tööaega kontakttundides ning täistööajaga töötamine tähendab treenerile 24 kontakttunni tegemist ühes nädalas. Kollektiivi juhendaja täistööajaks arvestatakse 20 kontakttunni tegemist ühes nädalas. See tähendab, et viiepäevase töönädala jooksul on iga päev 4 kontakttundi. Kui keskmine kollektiiv teeb nädalas ühe proovi, mille pikkus on kaks astronoomilist tundi ehk 2,7 kontakttundi, saab juhendaja kokku täiskoormuse, kui ta juhendab seitset-kaheksat (7,5) kollektiivi. Paraku ei ole sellist andmebaasi, milles oleks juhendajate töökoormused registreeritud, olemas, kuid võib siiski eeldada, et keskmiselt on ühel juhendajal kaks kuni kolm kollektiivi. See tähendab, et praegu on selle eriala põhine täistöökoormus vaid üksikutel juhendajatel (kuigi väljaõpe on selleks saadud).

Lõikes 1 toodud tingimuse täitmisel eraldatakse toetust kuni 50% ulatuses sellele juhendajale kollektiivi juhendamise eest makstavast kontakttunni tasust, millele lisanduvad sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks, kuid ühe kontakttunni eest mitte rohkem kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud kontakttunni kahekordne maksumus, millele lisanduvad sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaks.

Et soodustada tööandjalt juhendajale suurema töötasu maksmist, on valdkonna ettepanek, et toetust eraldatakse alati kuni 50% töötasust (ka juhul, kui palk on kultuuritöötaja miinimumist suurem), kuid mitte rohkem, kui kahekordne kultuuritöötaja miinimumtasu. Ehk – tööandja peab maksma kontakttunni eest juhendajale vähemalt 15,5 eurot (bruto) ja tööandja saaks toetusmeetmest alati 50% tagasi, kui ta maksab kollektiivijuhendajale brutotasu vahemikus 15,5–31 eurot (bruto) kontakttunnis. Järgnevalt on esitatud selgitav tabel.

	Minimaalne töötasu ja toetus 2020	Töötasu ja toetus kahekordse alammäära korral
Brutotasu kuus (täistööaeg)	1300	2600
Brutotasu kontakttunnis	15,5	31
Palgafond kuus (täistööaeg)	1739,4	3478,8
Palgafond kontakttunnis	20,7	41,4
Toetuse osa kontakttunni kohta (50% palgafondist)	10,3	20,7

Lõike 3 kohaselt arvestatakse juhendaja tööjõukulu hulka, mille katmiseks toetust eraldatakse, puhkusetasu vastavalt töölepingule kuni 56 kalendripäeva eest aastas.

Lõikes 4 sätestatakse, et kui koguvajadus ületab kinnitatud eelarvet, vähendatakse kõikide taotlejate toetust võrdselt teatud protsendi võrra, kuni taotlejatele eraldatav summa saab võrdseks kinnitatud eelarvega.

Eelnõu § 7 reguleerib toetusmeetme eelarve kinnitamist ja taotluste esitamist.

Taotlusvooru eelarve kinnitab kultuuriminister Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga (lg 1).

Taotlus toetuse saamiseks järgnevas kalendriaastaks esitatakse e-keskkonna kaudu toetuse andjale ajavahemikus 1. oktoobrist kuni 31. oktoobrini. E-keskkonnaks on Kultuuriministeeriumis kasutusel olev toetuste menetlemise infosüsteem (TMS).

Eelnõu § 8 määratleb, mis on **taotlemisel esitatavad andmed ja dokumendid**. Taotlus esitatakse e-keskkonna kaudu toetuse andja esitatud **vormil**. Taotluses esitatakse järgmised andmed ja dokumendid (tuletatud §-des 4–6 toodud nõuetest):

- 1) üldandmed taotleja kohta;
- 2) kollektiivi liik;
- 3) andmed määruse § 4 lõikes 1 toodud üritusel osalemise kohta;
- 4) kollektiivi tegutsemise aeg;
- 5) määruse § 4 lõikes 2 toodud juhul kollektiivi hooajaliste tegevuste ja väljunditega tegevuskava;
- 6) kollektiivi liikmete arv;
- 7) kollektiivi kontakttundide toimumise aeg;
- 8) juhendaja nimi ja ametinimetus;
- 9) andmed juhendaja kutse kohta või valdkonna katusorganisatsiooni kinnitus juhendaja nõuetele vastavuse kohta;
- 10) juhendaja töölepingu kestus ja ühe kalendriaasta kontakttundide arv;
- 11) ühe kontakttunni maksumus (brutotasuna);
- 12) taotletava toetuse suurus kalendriaasta kohta;
- 13) väljavõtte töölepingust, millest nähtub töölepingu kestus ja töötasu maksmine juhendajale kollektiivi juhendamise eest vähemalt määruse § 6 lõikes 1 toodud määras;
- 14) väljavõtte töötamise registrist;
- 15) kinnitused määruse § 4 lõigetes 7–10 sätestatud tingimuste kohta;
- 16) volikiri, kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel ja volitus ei ole antud toetuse andja toetuste taotlemise e-keskkonna kaudu.

Ühes taotluses esitatakse andmed ühe juhendaja kohta (lg 2).

Eelnõu § 9 reguleerib **taotluste menetlemist**.

Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 60 tööpäeva alates taotlusvooru sulgemisest (lg 1). Samuti reguleerib paragrahv taotluste läbi vaatamata jätmist ja puuduste kõrvaldamisega seonduvat. Toetuse andja võib taotluste menetlemiseks kaasata vastava valdkonna eksperte (lg 6).

Eelnõu § 10 reguleerib **taotluse rahuldamist ja rahuldamata jätmist**.

Taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teeb Eesti Rahvakultuuri Keskuse direktor (lg 1). Taotluse rahuldamise otsus tehakse juhul, kui taotleja, toetuse saamisega seotud kollektiiv ja juhendaja ning taotlus vastavad määruses nimetatud nõuetele (lg 2).

Lõike 3 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus juhul, kui:

- 1) taotleja või toetuse saamisega seotud kollektiiv või juhendaja ja/või taotlus ei vasta kasvõi ühele määruse §-des 4–5, § 6 lõikes 1 või §-s 8 sätestatud või teistele määruses nimetatud nõuetele;
- 2) taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil;
- 3) taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamisega;
- 4) taotleja ei võimalda taotluse nõuetele vastavust kontrollida.

Taotlejale saadetakse tema taotluse kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu (lg 4).

Eelnõu § 11 reguleerib **toetuse maksmist**. Toetuste väljamakse tehakse toetuse saajale kvartaalselt iga kvartali esimese kuu 20. kalendripäevaks (lg 1). Sarnane süsteem on ka treenerite toetusmeetmes. Lõige 3 sätestab erandid, mil väljamakset ei tehta:

- 1) toetuse saajal on määruse § 4 lõikes 9 sätestatud tähtpäeva seisuga riikliku maksu võlg või tähtpäevaks tasumata jäetud maksusummalt arvestatud intressivõlg ning see ei ole toetuse kvartaalse väljamakse tegemise ajaks tasutud;
- 2) toetuse saaja ei ole 1. aprilli, 1. juuli või 1. oktoobri seisuga täitnud määruse § 12 lõikest 1 tulenevat kohustust või
- 3) toetuse saaja ei ole tähtajaks täitnud määruse § 16 kohast tagasimaksunõuet.

Eelnõu § 12 reguleerib **andmete kvartaalset kinnitamist ja muudatustest teavitamist**. Toetuse saaja kinnitab e-keskkonnas 31. märtsiks, 30. juuniks ja 30. septembriks taotluses esitatud andmete kehtivust (lg 1). Kui taotluses esitatud andmed vajavad muutmist, teavitab toetuse saaja muutunud andmetest toetuse taotlemise e-keskkonnas viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul (lg 2).

Eelnõu § 13 reguleerib **toetuse kasutamise kontrolli**. Lõike 1 kohaselt toetuse andja:

- 1) kontrollib kollektiivi ja juhendaja vastavust käesoleva määruse §-des 4–5 ja § 6 lõikes 1 esitatud nõuetele;
- 2) teeb vajaduse korral paikvaatluse vormis järelevalvet taotluses esitatud juhendamise töö reaalse toimumise üle.

Kui kontrolli käigus tuvastatakse määruse nõuete rikkumine, teeb toetuse andja toetuse suuruse muutmise ja toetuse tagasimaksmise põhjendatud otsuse määruse §-de 14 ja 16 järgi. Otsus edastatakse toetuse saajale kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Eelnõu § 14 reguleerib **toetuse suuruse muutmist**. Sätted on üle võetud toimivast treenerite toetusmeetmest. Kokkuvõtlikult on sätete mõte selles, et nende päevade võrra, mil esinevad puudujäägid, vähendatakse toetust proportsionaalselt.

Eelnõu § 15 reguleerib **toetuse kasutamisega seotud aruande esitamist**. Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja toetuse andjale aruande toetuse rahuldamise otsuses märgitud kuupäevaks. Lõike 2 kohaselt peab aruanne sisaldama tõendeid tööjõukulude igakuisest väljamaksmisest juhendajale taotluses toodud perioodi eest.

Lõike 3 kohaselt esitatakse aruanne e-keskkonna kaudu. Toetuse andja menetleb aruannet kuni 60 tööpäeva esitamisest arvates (lg 4).

Eelnõu § 16 reguleerib **toetuse tagasimaksmist**. Toetuse vähendamisel määruse § 14 lõigetes 1–9 sätestatud alustel nõuab toetuse andja taotlejalt enammakstud toetuse tagasi.

Eelnõu § 17 käsitleb **rakendussätteid 2021. aasta toetuse menetlemisel**.

Toetuse taotlemisel 2021. aasta eest on **kaks taotlusvooru**:

- 1) esimene taotluste esitamise periood on 1. märts kuni 31. märts 2021;
- 2) teine taotluste esitamise periood on 1. august kuni 31. august 2021.

Otsused taotluste rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse 2021. aasta eest 25. maiks (esimene taotlusvoor) ja 20. oktoobriks (teine taotlusvoor).

Toetus **esimese taotlusvooru** raames määratakse taotlejale tagasiulatuvalt 2021. aasta eest sellest kuupäevast arvates, mil taotleja, toetuse saamisega seotud kollektiiv ja juhendaja ja/või taotlus vastavad määruse §-des 4–5, § 6 lõikes 1 ja §-s 8 sätestatud tingimustele ja teistele määruses nimetatud nõuetele. Teisisõnu, kui taotleja (samuti kollektiiv ja juhendaja) ja taotlus vastavad määruses toodud nõuetele 1. jaanuari 2021 seisuga 100%, saab taotleja summa tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2021. Kui esinevad puudujäägid – näiteks juhendajal ei ole kutset ja kutse saadakse 1. veebruaril 2021 –, on võimalus toetussumma saada tagasiulatuvalt alates 1. veebruarist 2021.

Toetus **teise taotlusvooru** raames määratakse taotlejale tagasiulatuvalt 2021. aasta eest sellest kuupäevast arvates, millal taotleja, toetuse saamisega seotud kollektiiv ja juhendaja ja/või taotlus vastavad määruse §-des 4–5, § 6 lõikes 1 ja §-s 8 sätestatud tingimustele ja teistele määruses nimetatud nõuetele, **kuid seda ei määrata rohkem kui alates 1. aprillist 2021**.

Toetuse väljamaksed esimese taotlusvooru eest 2021. aastal tehakse 20. juuniks ja 20. oktoobriks. Toetuse saaja kinnitab taotluses esitatud andmete kehtivust 2021. aasta 30. septembriks (lg 5)

Toetuse väljamaksed teise taotlusvooru eest 2021. aastal tehakse 10. novembriks (lg 6).

Kui taotluses esitatud andmed vajavad muutmist, teavitab toetuse saaja muutunud andmetest toetuse taotlemise e-keskkonnas viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul (lg 7).

Taotlusesse tehtud muudatused peavad vastama määruse §-des 4–5, § 6 lõikes 1 ja §-s 8 esitatud nõuetele (lg 8).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse mõjusid ja sihtrühma on kajastatud seletuskirja 2. peatükis.

Kollektiivide toetamine, juhendajate tööhõive ja tasude tagamine kindlustab Eesti vaimse kultuuripärandi elujõulisuse. Valdkonna esindusorganisatsioonide sõnul on vaimse kultuuripärandi elujõulisus ja laulu- ja tantsupeo jätkusuutlikkus lähitulevikus küsitav, sest juhendajate keskmine vanus on kõrge ja noorte pealekasv tagasihoidlik. Seega on riigipoolne tähelepanu ja toetus valdkonnale väga oluline.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Toetuse eraldamisega hakkab tegelema Eesti Rahvakultuuri Keskus, kellel on selleks vajalik kompetents. Rakendamiseks vajalikud vahendid kinnitab kultuuriminister eelarve käskkirjaga. Kaasnevad kulud kaetakse Kultuuriministeeriumi 2021. aasta eelarvest või olemasoleva eelarve piires.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu koostamisel on konsulteeritud valdkonna organisatsioonidega (Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA, Eesti Kooriühing, Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts, Eesti Rahvakultuuri Keskus) ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajaga.

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Rahandusministeeriumile ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule. Märkuste tabel on lisatud seletuskirja juurde.

Tõnis Lukas
Minister

Tarvi Sits
Kantsler